ט' באב - ואתחנן תשפ"ג

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון שס"ט

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

-פנימי בלתי מוגה-

יגלה באופן נורא ונפלא העניין המופלא שיש ביום ט' באב, שמצד אחד הוא יום אבל, בכי נהי וקינה על חורבן ביהמ"ק, ומאידך הוא 'איקרי מועד', ואין אומרים בו תחנון ולא מזמור "יענך", מה הלימוד הנורא שיש בזה, והקשר לפרשת השבוע - פרשת ואתחנן, ואיך שזה הוא כל סוד הנחמה והתקוה של נשמות ישראל, באור הצדיק האמת שהוא הנחמן האמיתי, נשמת משיח צדקנו, אשר בוא יבוא ולא יאחר, במהרה דידן, אמן.

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **ואתחנן**, ועומדים אנו עכשיו **בערב תשעה באב**, וכמובן יש ביניהם קשר גדול. פרשת ואתחנן היא תמיד יוצאת בשבוע שתשעה באב חל בו, ובוודאי יש לימוד עצום בתוך הפרשה, איך ניגשים בכלל לכל המושג של תשעה באב, ומה זה צריך לפעול אצלנו.

בליקו"מ ח"א סי' ס"ז מדבר רבינו מכל העניין של התגברות ה"מאורי אש" – שזה חורבן ביהמ"ק, כמ"ש (איכה א, יג) "שָׁלַח אֵשׁ בְּעַצְמוֹתַי", כי ביהמ"ק נשרף באש, ומסביר רבינו שם שגם בנין ביהמ"ק יהיה ע"י אש, אבל זו תהיה אש קודש, בחי' "מאורי אור".

שזו הברכה שאנחנו מוסיפים בתשעה באב, שהיא ברכה מיוחדת הנאמרת פעם אחת בשנה, שמצד אחד עוסקת בעניין החורבן, ומאידך – בו מונח הניחום על בנין ביהמ"ק, וזו ברכת **"נחם"** שאומרים בתפילת מנחה של תשעה באב, ואם מסתכלים בתוך הברכה הזאת – הברכה היא כולה נחמה!

אנחנו צריכים לדעת דבר אחד: רוב בני אדם מסתכלים על תשעה באב כיום אבל וקינות על חורבן ביהמ"ק, אבל צריך לדעת שזה לא ענין של השלכה והשפלה לאדם שיבוא לידי עצבות ח"ו, אלא כשמוכיחים בן אדם מן השמים, כל העניין של תוכחה הוא רק כדי לקרב אותו!

שזה ענין קריאת פרשת התוכחות לפני חג השבועות ולפני ר"ה, וחכמינו הקדושים אומרים (תמיד כח.): "איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם? יאהב את התוכחות"; מדוע? כי תוכחה מן השמים זה רק כדי להגביר את החשק של האדם! וכמו שמסביר רבינו זאת בפרטיות

בליקו"מ ח"א סי' ס"ו, שכל המניעות והעיכובים שבאים לאדם – זה רק כדי להגביר לו את החשק, נמצא א"כ, שכשהקב"ה מוכיח אותנו – זו תוכחה של אהבה, בחי' "תּוֹכַחַת מְגֻלָּה וְאַהֲבָה מְסֻתָּרֶת" (עפ"י משלי כז, ה) – מבחוץ זה נקרא כתוכחה, אבל מלובשת בתוכה ב"אהבה מְסֻתָּרֶת", הקב"ה קורא לנו ומבקש אותנו: **"הנה תראה, שבלי להיות דבוק בי, ובלי לחזור אל התורה הקדושה, לקיום התורה והמצוות, זה לא חיים! חיים יחידים הם רק עפ"י התורה!".**

וכמו שכתוב בפרשת השבוע [כי הכל המשך אחד הוא]: "וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹקֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם" – **חיים יחידים שיש בעולם זה רק "וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹקֵיכֶם"! אם אדם זוכה להיות דבוק בהקב"ה – זה נקרא "חַיִּים כֻּלְּכֶם", כולו חיים! זה חיים אמיתיים!** ו"כולכם" היינו הן ברוחניות והן בגשמיות, אתם "חיים"! זה יכול להיות רק ע"י "וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹקֵיכֶם" – **כפי הדביקות בהקב"ה, כך יש לך חיים!**

ולכן, כשיש כזה יום: תשעה באב, שהוא יום אחד בשנה שבו ביותר מקוננים ומאוננים על החורבן, **אבל עומק הכוונה של יום זה, שהוא יום שכולו רצונות, כיסופים וגעגועים אל הקב"ה!**

לא צריכים יותר מההלכה המפורסמת שיש בתשעה באב, שלא מצינו כמותה בכל ד' חלקי שו"ע – עם כל המסתעפים מהם, שיש שני הפכים בנושא אחד – מן הקצה אל הקצה: מצד אחד יש את כל הלכות יום תשעה באב, שהם חמשת העינויים – צמים, ויושבים על הרצפה וכו', אומרים קינות, אומרים את מגילת איכה בניגון של "איכה" [לעת עתה, כשעדיין לא זכינו שמשיח בא], ועם כל זאת, כשבאים לעניין אמירת תחנון ביום זה, הרי זה דבר שאומרים בכל השנה [ביום שאומרים בו תחנון, מלבד יומי דפגרא, כגון שמחת חתן וכדו'], אבל בתשעה באב **לא אומרים תחנון...**

יתירה מזו, ישנם חילוקי מנהגים בין העדות בעניין אמירת מזמור "למנצח יענך ה' ביום צרה" ביום שא"א בו תחנון [דהיינו בין "אשרי" ל"ובא לציון"], יש שלא אומרים זאת רק בימים מיוחדים בשנה לא אומרים זאת, אבל יש הנוהגים שבכל פעם שלא אומרים תחנון – לא אומרים את מזמור "יענך ה' ביום צרה", אבל ביום תשעה באב, מלבד שכאמור לכו"ע לא אומרים תחנון, כמו"כ לכו"ע אין אומרים בו את מזמור "יענך ה' ביום צרה"...

בוודאי העניין טעון הסבר: תחילה, מדוע לא אומרים תחנון ביום תשעה באב? וכן, מדוע לא אומרים בו את מזמור "יענך ה' ביום צרה", הרי לכאורה, כפי שאנשים מבינים את מושג יום תשעה באב, היום הכי מתאים לומר "יענך ה' ביום צרה"

הוא תשעה באב, א"כ מדוע לכו"ע לא אומרים זאת בתשעה באב?

חכמינו הקדושים אומרים, שהסיבה שלא אומרים תחנון וכו' בתשעה באב, הוא "**מפני דאיקרי מועד**" – כי תשעה באב נקרא יו"ט...

אתה יושב על הרצפה, אתה צם, מקיים את כל חמשת העינויים, אומר קינות, אבל אתה לא אומר תחנון "**מפני דאיקרי מועד**"... מה ההסבר בזה?

אבל אדם שלא מסוגל להבין את העניין הטמון בזה, הוא באמת לא מסוגל להבין מהו כל העניין של תשעה באב, ומה צריך אדם לקחת מתשעה באב, ואיך בכלל לגשת לתשעה באב...

אדם צריך להבין, שבתוך כל התוכחה, ובתוך העניין הזה של "שפך חמתו על עצים ואבנים" – שהקב"ה, כפי רצונו, נתן כח לאויבים להחריב את ביהמ"ק הגשמי הנראה לעינינו, גנוזה קריאה קדושה: "**ילדים, תתעוררו מהשינה!**"... זה לא ש"הכל בסדר", "הכל טוב", "יש לנו את ביהמ"ק", ויש "כהנים בעבודתם לויים בדוכנם וישראל במעמדם", אם דבר כזה מגיע לידי רגילות, ואדם שכח את הטעם והאהבה שהקב"ה גילה לנו בביהמ"ק, ואת כל ההתקרבות שהיתה באותו זמן בין ישראל לאביהם שבשמים, א"כ יצא כל הכיוון והדרך הנכונה... ולא היתה דרך אחרת, אלא שיגזרו משמים כפי רצונו יתברך, שיהיה ענין של חורבן, שהנה לעינינו לוקחים את מחמד עינינו, ואין את זה כבר, ועכשיו בוודאי הניסיון קשה מאד, כי אם אין זאת – בקל לו לאדם לשכוח ח"ו, ולהסיח דעת, "כי אין, ומה יכולים לעשות?"...

אבל אדם צריך לדעת, שאין דבר כזה "אין", כי ברוחניות, בשערי השמים, **תמיד** השערים האלו פתוחים, ומבקשים מאיתנו לפתוח את העיניים! וכמו שרבינו מסביר בתורה ס"ז הנ"ל, ששם רבינו מסביר את כל העניין של חורבן ביהמ"ק, ורבינו מקשר שם "בראשית – לעיני כל ישראל" וכו', ומבאר שם רבינו, שיש ענין שאדם לא זוכה להסתכל עם עיניו בהסתכלות נכונה, וכשיש לו עיניים אמיתיות, והוא מסתכל לפנים מן ההסתרה ובפנימיות העניין, אזי אז הוא רואה שיש גילוי אלקות, ואור השכינה מאיר **תמיד** באור גדול מאד! ה"מאורי אור" שמזכיר רבינו שם בתורה ס"ז – מאיר תמיד באור גדול, אבל לא זכינו להבין את זה, ועל כן היו צריכים לקחת את זה מעינינו, כדי שנתחיל עכשיו לחפש ולבקש!

ואם אנחנו באמת נקבל את זה בצורה כזאת, אזי מתכלית הירידה ותכלית ההסתרה – יתהפך לתכלית הגילוי, עד שתשעה באב "**איקרי מועד**" – אדם זוכה להבין שיש פה יו"ט גדול! יש פה כזה "מועד" שלא מתגלה בזמן אחר!

והנה, מאיפה למדים את העניין הזה – שתשעה באב "איקרי מועד"? כי כתוב במגילת איכה (א, טו): "**קָרָא עָלַי מוֹעֵד לְשַׁבֵּר בַּחוּרָי**", וכן כתיב (שם ב, ז) "**הִסְגִּיר בְּיַד אוֹיֵב חוֹמֹת אַרְמְנוֹתֶיהָ קוֹל נָתְנוּ בְּבֵית ה' כְּיוֹם מוֹעֵד**"; מה כתוב פה? הגויים, שבאו ברציחה להחריב ולהרוס את הכל, דייקא הם קראו "**עָלַי מוֹעֵד לְשַׁבֵּר בַּחוּרָי**"...

אבל כל זה נראה מן החיצוניות של הדברים, **אדם שמתסכל בפנימיות העניינים, והוא יודע שזו הקריאה הקדושה מהקב"ה לנו לחזור לשרשנו, לכסוף ולהשתוקק לדביקות האמיתית להקב"ה, אז גנוז בתוך החורבן – בתוך הזמן הקשה הזה – "מועד"! עד כדי כך שלא שייך להגיד אז תחנון, ולא אומרים "לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: יַעַנְךָ ה' בְּיוֹם צָרָה", כי אם כן – אתה מקלקל את כל המכוון...**

כמובן, אנחנו מְדַבְּרִים מִדְּבָרִים עדינים מאד, שבלי הלימודים וההקדמות של רבינו – קשה מאד אפילו לגשת לדבר כזה, אבל רבינו הוא זה שמלמד אותנו בכל ענייני החיים שככה הוא: **מיום היוולד האדם, ועד יום הסתלקותו, כל מה שעובר עליו זה ענין של קריאה, שקוראים לאדם מן השמים שיתקרב אליו יתברך! ואפילו אם יש איזה דבר שנראה קשה, איזה גזר–דין ח"ו, הכל זה רק כדי להגביר את החשק, שאדם יחפוץ את זה לדבר חיובי!** שאדם יתעורר "למה עובר עליי ככה? עובר עליי כי עדיין לא זכיתי להרגיש את דביקות הקב"ה, עדיין לא זכיתי להגיע ל"וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹקֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם" – עדיין לא הגעתי אל הדביקות הזאת,... ומיד כשאדם **מתחיל** – לכל הפחות – להגיע אל הדביקות הזאת, אזי אז הוא כבר מרגיש טעם בחיים שלו... כל הקללות, מיתה, דברים קשים שישנם, מתהפכים לדביקות הקב"ה!

ועתה ניגש להתבונן בברכת "נחם" שמוסיפים בתשעה באב, שמתחלת עם נחמה – "**נחם**", שזה כל העניין שלנו, כאמור, ונזכיר לעצמנו היטב שעניין של "נחם" זה רבינו! כי כפי שאמרנו, בלי הלימודים של רבינו, איך **נתחיל** אפילו לגשת לדברים כאלו, אבל רבינו מגלה לנו כל זאת, מהי סוד הנחמה, וכמו שאמר על עצמו בפירוש, שהוא נקרא על שם הפסוק (בראשית ה, כט) "זֶה **יְנַחֲמֵנוּ** מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ" – רבינו הקדוש, שהוא הצדיק האמת, הנשמה של משיח צדקנו, כל העניין שלו זה לנחם אותנו!

ומה זה "לנחם"? "לנחם" היינו שאדם לוקח את הדבר הקשה – הדבר שנראה כמכות שיורדות מלמעלה – והוא מהפך את זה לנחמה, והוא יודע שזה רק כי הקב"ה קורא לנו, ולא הבנו עד עכשיו את קול הקריאה, וקרו דברים כאלו רק

כדי לקרב אותנו, וסוף כל סוף להגיע לידי נחמה!

ומתחילים לומר שם בברכה: **"נַחֵם ה' אֱלֹקֵינוּ אֶת אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלַיִם"** – ענין של "אבלי ציון ואבלי ירושלים" מובן לנו מאד, כי כשמזכירים ענין של "אבלי ציון" זה סובב והולך על קדושת הצדיק, כי ציו"ן בגימטריא יום"ק, שזה הצדיק שכלול מכל הצדיקים, והוא הנחמן האמיתי שמנחם את כל נשמות ישראל, והשאיר לנו[א] כאלו לימודים נפלאים, שלאט לאט ב"ה מתפרסם יותר ויותר כל העניין של ציון רבינו, ובעז"ה זה יגדל ויתרבה משנה לשנה, וכל נשמות ישראל יבינו מהו האור הגדול שרבינו השאיר בעולם! ובברכה זו אנחנו מבקשים מהקב"ה שינחם אותנו – **"אֶת אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלַיִם"**.

כשסיפר רבינו בסיפורי מעשיות (מעשה י"ב – מבעל תפילה), שיש מקום שמבשלים את המאכלים ויש המקום שמגישים אותם, הזכיר רבינו את הפסוק (ישעיה לא, ט) **"אֲשֶׁר אוּר לוֹ בְּצִיּוֹן וְתַנּוּר לוֹ בִּירוּשָׁלָם"** – האור יוצא מציון, והתנור – המקום שבו יוצאים המאכלים – הוא בירושלים, אבל זה קשר אחד! ואנחנו מבקשים מהקב"ה שינחם את **"אֶת אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלַיִם"**...

וממשיכים לומר: **"וְאֶת הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהַחֲרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה"**, וזו ברכה נפלאה איך שחכמינו הקדושים פירטו לנו כל התיאורים על ירושלים, ואם אדם אומר את הברכה הזאת בכוונה – הוא מתבונן קצת במילים: **"הָאֲבֵלָה מִבְּלִי בָנֶיהָ"** – העיר הזאת, שהיא "מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ" (תהלים מח, ג), היא אבלה מבלי בניה **"וְהַחֲרֵבָה מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ וְהַבְּזוּיָה מִכְּבוֹדָהּ וְהַשּׁוֹמֵמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב"** – חכמינו הקדושים מפרטים בברכה זו בפרטיות את כל התיאורים על ירושלים, אחר שאומרים "הָאֲבֵלָה וְהַחֲרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה" מפרטים כל דבר, מהי "האבלה"? "מבלי בניה"... איפה הבנים?!... איפה הבנים הקדושים שהוצרכו ללכת בגלות מעל שולחן אביהם שבשמים?... הרי (דברים יד, א) "בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹקֵיכֶם" – אנחנו בנים להקב"ה! אבל, לצערנו, שכחנו את זה... **שכחנו!**

אדם ישמע שהוא בן להקב"ה, ויישבר מאד באמרו "איזה בן אני"... אדם יודע בעצמו גבי מצות כיבוד אב ואם, כמה צריכים לכבד אבא ואמא, ובאמת לפעמים זה לא כ"כ קל, ובפרט אם אין את כל הַקְּשָׁרִים, והרגשות ביניהם אינן תמיד על אותו קו, אבל אעפ"כ יש מצוה של כיבוד אב ואם!

דברים שהם נגד התורה ונגד מצוות ה' אדם לא מחויב לשמוע בקול אביו ואמו,

[א] לפני מאתיים ושתים עשרה שנה, כמניין **"רבי"**, כמו שדיברנו בתחילת השנה בהילולת רבינו ז"ל.

ואדרבה, אומר הקב"ה "אתה והוא חייבים בכבודי", אבל יש מצוה של כיבוד אב ואם, וצריכים לכבד ולייקר בכל מה שיכולים, כי אדם הוא בן... וככה אנחנו בנים של הקב"ה, כי "בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹקֵיכֶם", אבל שכחנו את זה... "אני בן? של מי אני בן?!"...

התנא הקדוש ר' מאיר בעל הנס קובע ואומר: **"בין כך ובין כך קרויים לך בנים"**; ישנה שיטה אחרת של ר' יהודה, שהוא אומר "אם עושים רצונו של מקום – קרויים בנים, ואם לאו – לאו", שזה מה שמקובל אצל רוב בני אדם, ואפילו ביחס גשמי בין אב לבנו: אם אדם הוא בן טוב, ומקשיב לאביו, האבא מתייחס אליו כבנו, משא"כ בן שהוא לא מכבד את האבא, ואם ח"ו יש דברים יותר גרועים, אזי הוא אומר "לך, אני לא מכיר אותך"...

בא התנא הקדוש ר' מאיר, שהוא "חייש למיעוטא" – הוא תמיד מחפש ומבקש אפילו את המעט טוב שיש, והוא אומר בפירוש: "בין כך ובין כך קרויים לך בנים"! עם ישראל הם בנים של הקב"ה, בין אם מתנהגים כמו שצריכים, ובין אם לא, אנחנו כולנו "בני אב אחד אנחנו"!

אבל אולי שכחנו את זה... שזה מה שכתוב פה: "הָאֲבֵלָה מִבְּלִי בָנֶיהָ" – שאדם שכח את היחום שלו, **למי אתה בן! שכחת שאתה בא מרום גבהי מרומים, יש לך נשמה, ואתה בן חביב ובן יחיד, כביכול, של הקב"ה!**

וכך אדם צריך להסתכל על עצמו, שהוא בן יחיד! במשפחות ברוכות ילדים, שיהיו בריאים, לא כל אחד חושב שהוא מקבל מספיק יחס, לפעמים הוא מרגיש שהוא לא מקבל שום יחס, והוא כמו שנקרא בפי העולם: "ילד סנדוויץ"... **אבל אם אדם היה מרגיש שהוא בן יחיד – "אני בן יחיד, ואבא ואמא כל דעתם עליי" – הוא היה ענין אחר לגמרי...**

נמצא א"כ, שהבעיה היא לא אצל האבא והאמא, הם רוצים מאד את ההתקרבות של כל בן וילד, אבל לפעמים אדם שכח את המעלה הזאת...

זה פירוש "הָאֲבֵלָה מִבְּלִי בָנֶיהָ" – שהבנים שכחו "איפה אנחנו; למי אנחנו בנים; מי האבא שלנו"... **"מי האבא שלנו" שמשתוקק וכוסף שאנחנו נחזור לשולחנו!**

לפני כארבעים שנה, היה איזה אדם שקיבל ממוהרא"ש התעוררות גדולה ללימוד התורה, והוא היה אדם פשוט מאד ותמים [לא היה ישראלי, אלא גר בארה"ב], וכששמע ממוהרא"ש כ"כ הרבה על ענין סדר–דרך–הלימוד בכלליות, ולימוד ש"ס בפרטיות, נכנס בו חשק חזק להתחיל את הש"ס, ובאמת זכה ב"ה לעשות סיום ש"ס!

והנה, כשהוא התחיל את מסכת ברכות, הוא קרא בתחילת המסכת (דף ג.) כל העניין המובא על ר' יוסי, שפעם נכנס לחורבה, ושמע בת קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי וכו' **"ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם"**; כשהוא אמר את המילים האלו, הוא דיבר לעצמו ואמר בתמימות: **"רבש"ע, אני לא מבין, למה אתה צריך להצטער כ"כ? תקרא את הבנים חזרה, והכל יהיה בסדר... למה אתה צריך כ"כ להצטער?!"...**

כך אמר אותו אדם ברוב תמימותו בעת הלימוד, ומוהרא"ש בדיוק עבר אז שם, ושמע זאת, ולא הפסיק אח"כ לספר זאת במשך הרבה זמן...

ומה באמת הבעיה? הבעיה היא אם אדם שוכח את היחום שלו, הוא שוכח ש"אנחנו באמת בנים של הקב"ה, והקב"ה מצפה אלינו וקורא לנו לחזור!"... ואדם זוכה לומר **"רבש"ע, אני כאן, ואני חוזר, כביכול, אל שולחנך!"** כי הרי חכמינו הקדושים אומרים (ברכות לג.): **"מי שיש בו דעה, כאילו נבנה ביהמ"ק בימיו"**, ממילא אדם זוכה לחזור: **"רבש"ע, אני כאן!"...**

זה נקרא שאדם מקבל נחמה, שאת זה אנחנו מבקשים פה, שינחם הקב"ה את העיר **"הָאֲבֵלָה מִבְּלִי בָנֶיהָ"**, שנזכה להבין שאנחנו הבנים של הקב"ה, ושנזכה לחזור אל אבינו שבשמים!

וממשיכים לומר: **"וְהַחֲרֻבָה מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ"** – שזה בפרטיות סובב והולך על העיר ירושלים, אבל בפרטיות, מה זה **'מעונותיה'**? זה ענין של **'מעון'** קדוש, שאדם מרגיש שזה **"בית ה'"**! אנחנו מתחילים את התפילה בכל בוקר בפסוק: **"ה' אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ"** (תהלים כו), ו**'מעון'** אותיות **'נועם'**, שהוא המקום הכי נעים והכי טוב, שזה סובב והולך על בתי כנסיות ובתי מדרשות, וכן כל בית ישראלי, שאדם עושה את הכל שהבית שלו יהיה **'מעון קדשו'** – מעון קודש! שזוכה לגדל ילדים, וכל הסביבה וכל האווירה זה ענין של **"מעון קדשך"**!

אבל אם אין את זה – אדם מרגיש שזה חרב, הבית מהופך, אין הבנה, אין סבלנות, אין כבוד אחד לשני, זה מה שעושה את הבית חָרֵב! למה זה חרב? כי **"וְהַחֲרֻבָה"** היא **"מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ"** – אתה שכחת את ה**'מעון'**, מה צריך להיות פה בבית! מלבד מה שזה סובב והולך על ביהמ"ק, שזה היה מעון קדשו של הקב"ה, שכולנו עלינו לשם לקבל את השכינה הקדושה, אבל מזכירים פה לשון רבים: **"וְהַחֲרֻבָה 'מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ'"** – שעם ישראל נפלו בכזה חורבן של המעונות הקדושות הצריכות להיות בכל בית יהודי, זה נחרב... ואנחנו מבקשים נחמה! והנחמה

היא שאנחנו נחזור בתשובה, ונחזור לבנות את הבית שלנו, ובמקום שיהיה ה"י חרוב – יהיה מקום בנוי!

אכן יש ענין של חורבן, ונעשה **חֶרֶב**, אבל אנחנו הופכים את זה לְ**חֶרֶב** של קדושה, חרב קודש של תפילה, בחינת (תהלים קמט, ו) "וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת" – **יש דרך איך לבנות את החורבן הזה!** שאדם יודע שהוא צריך לבקש הרבה: "**רבש"ע, תעזור לי לבנות את החורבן הזה!**"... הבית שלי לא נראה כ"כ יפה, ואני יודע שצריך לתקן, **איך?** הרבה תפילה, לדבר ממעלת התפילה, לחזק על ענין של תפילה, לשתף את כל אנשי הבית בזה, שידעו שהבית הזה הוא '**מעון של תפילה**'! נמצא אפוא, ש'**חֶרְבָּה מְמֻעוֹנוֹתֶיהָ**' נהפך ל'**חרב**' של '**מעון ה'**', שהיא "חרב התפילה", שזוהי הנחמה הכי גדולה!

וממשיכים לומר: "**וְהַבְּזוּיָה מִכְּבוֹדָהּ**" – דהנה, איזה כבוד יש לכל נשמה מישראל! אדם שזוכה לכבד את הבריות – הוא זוכה לקבל בעצמו כבוד אמיתי! לא שאדם רודף אחר הכבוד ומבקש כבוד, אלא הוא רודף לכבד אנשים!

חכמינו הקדושים אומרים (אבות ד, א): "**איזהו מכובד? המכבד את הבריות**" – כשאדם מכבד אחרים, האדם הזה הוא חתיכה של כבוד! כל אחד יודע שמהאדם הזה יקבל כבוד, ומהו 'כבוד'? שיקום לכבודך ויביא לך כסא וכו'?... **עם מילה אחת טובה מכבדים בן אדם! מחזקים אותו! מראים לו שהוא מכובד – שיש לו כבוד!**

רוב בני אדם נפולים בדעתם מאד – "מי אני, מה אני, לא שווה שום דבר", ורק מחכה שאולי יבוא מישהו ויתן לו איזו מילה טובה וכו', וזה קורה ג"כ בהרבה בתים, הן מצד האשה והן מצד בעלה והן מצד הילדים, כל אחד מחכה על כבוד מהשני, וכשהוא לא מקבל – יש ריב ומחלוקת... **אבל נסית פעם אולי לחלק ולתת כבוד לשני? <u>תנסה ותראה איזה כבוד תקבל חזרה!</u>**

וזהו הכתוב כאן: "**וְהַבְּזוּיָה מִכְּבוֹדָהּ**", כי בני אדם הדורשים ומבקשים כבוד, זה ביזיון גדול מאד... מוהרא"ש היה מדבר מזה הרבה פעמים, שאדם לא מבין ולא תופס, שהוא עושה את הדברים הכי מבוזים בעולם כדי לקבל טיפה של כבוד... **הוא לא מבחין שהוא ממש מבזה את עצמו!** הוא לא שם לב, שהוא מבזה עצמו בכל מיני ביזיון כדי לקבל – לדעתו – איזו חתיכה של כבוד... **אתה פשוט מבזה את עצמך!** שזה הפירוש של "**וְהַבְּזוּיָה מִכְּבוֹדָהּ**" – היא בזויה, ממה? "**מכבודה**" – מזה שמחפש את הכבוד...

ואיך באמת אדם זוכה לקבל כבוד? כשהוא מכבד אחרים; יש לו הרבה כבוד לחלק, למה? כי אדם שהוא כלום – יש לו

לכולם... קח כבוד! מכבד את אחרים, מכבד את האשה, מכבד את הילדים, וזה דו–סטרי בתוך ביתו של אדם, שמכבדים אחד את השני, ואז הכבוד מתמלא, וזו הנחמה הכי גדולה...

וזה מה שמבקשים כאן, שאמנם ירושלים "בזויה מכבודה", אבל אנחנו רוצים שיתקיים "**מכובדת מכבודה**"; אם אדם מנסה בכל מיני דרכים לכבד, הוא מקבל חזרה כל מיני כבוד שיש!

והדבר הרביעי שמזכירין, הוא: "**וְהַשּׁוֹמֵמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב**" – המקום שומם מאין יושב; שזה הדבר שאנחנו ממנו רבות: שאדם צריך למצוא את הקב"ה בכל מקום שהוא נמצא! "אני כאן? מן השמים גלגלו שהגעתי עכשיו לפה? זה המקום הכי קדוש עכשיו!"... וכמו שרבינו קורא זאת (ליקו"מ ח"א סי' כ"ד): "**אמצעותא דעלמא**" – זו נקודת המרכז של העולם! איפה שאני עכשיו יושב, זה המקום שלי, וכל העולמות וכל מערכת השמים מסתובבים סביבי! וממילא א"א לו לאדם להגיד שהמקום 'שומם' – ריק ופנוי, "חלל הפנוי"... כי פה היא נקודת המרכז! זה לא פנוי!

וענין 'חלל הפנוי' המובא בדברי רביז"ל (ליקו"מ ח"א סי' ס"ד) הוא אותו ענין האמור: **שני הפכים בנושא אחד** – תשעה באב הוא יום הכי מר בשנה, ודוקא הוא 'איקרי מועד', לא אומרים תחנון ולא "יענך ה' ביום צרה", והיא סתירה גדולה, ושני הפכים בנושא אחד, ובזה נתחיל להבין מעט את גילוי רבינו בתורה הנ"ל מעניין 'חלל הפנוי', שיש מקום הנראה כפנוי מאלקות, אבל גם שם – בתוך 'חלל הפנוי' – מלא אלקות!

ולכאורה לא מובן, או שזה 'חלל' שהוא פנוי, או שיש בו אלקות, ומה ההסבר בזה? אבל זהו כל הסוד: מה שאתה חושב ש'אין', זה אין כפי מראה עיניך, בגלל ההסתרה שישנה, וכמו שמסביר רבינו שם, שמוכרח להיות כזה חלל כדי שיהיה מקום לבחירה של האדם בעולם, אם היה הכל גילוי אלקות, והכל פתוח וכו', אין בחירה ואין עולם... כי קיום העולם הוא ע"י הבחירה – שאדם בוחר, ואכן יש לו אפשרות לברוח בדרך אחרת, אבל הוא בכל זאת בוחר בטוב, "בוחר ב'ידיעה'"!

כי רביז"ל אומר, שזה דבר שקשה מאד להבינו: מצד אחד יש 'בחירה', ומצד שני יש 'ידיעה', אם יש 'ידיעה' – שהקב"ה יודע בדיוק כל דבר וכל ענין, איזו בחירה יש לאדם?... אבל הסוד הוא: יש לך בחירה לבחור או בשביל עצמך – שאתה משוחרר לעשות ככל העולה על רוחך, או שאתה **בוחר ב'ידיעה'! "אני בוחר לדעת שכל דבר הוא מהקב"ה!"**...

זה דבר עדין מאד, אבל זהו העניין, שאדם **בוחר** בהידיעה האמיתית שהקב"ה כאן, ואני מוסר את עצמי אליו

לגמרי! לא שאדם יושב על הספה חסר מעש ואומר "יש 'ידיעה', אז יהיה הכל כמו שהקב"ה רוצה, ומה לי לעשות משהו?"... **לא! אדם צריך 'לבחור'! שהוא 'יבחר': "אני עכשיו רוצה להתקרב אל הקב"ה, ואני רוצה לעשות את רצון הקב"ה, וכל מה שאני אעשה – זה רק בכוח של הקב"ה!" זה נקרא שבחרת ב'ידיעה'...**

נמצא אפוא, שיכול להיות ענין של 'חלל הפנוי', אבל גם שם נמצאת אלקותו יתברך, בסוד "ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין" – הקב"ה נמצא שם!

וזה סוד "**תשעה באב איקרי מועד**", ה'חלל הפנוי' הוא כמו תשעה באב, שנראה לעינינו שהכל חרב, אבל '**איקרי מועד**' זה הסוד שבאמת הכל מלא בגילוי אלקות הכי גדול! זהו המובן ב"וְהַשּׁוֹמֵמָה **מֵאֵין יוֹשֵׁב**".

וממשיכים לומר: "וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלְדָה, וַיְבַלְּעוּהָ לְגְיוֹנוֹת" וכו' – שזה כל הדברים שמתקיימים כשאדם באמת שוכח את הסוד האמור, ו"עַל כֵּן צִיּוֹן כְּמַר תִּבְכֶּה, וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ" – '**ציון במר תבכה**' סובב והולך על הצדיקים, כי **ציו"ן** בגימטריא **יוס"ף**, קדושת יוסף הצדיק, הלימודים של הצדיקים, האור של רבינו, וצריכים לעורר את הבכיה, שאדם ישתוקק חזרה: "**רבש"ע, אתה כאן, ואני רוצה לחזור אליך!**".

זהו '**ציון במר תבכה**' – '**במר**' בפשטות 'במרירות', אבל בפנימיות '**במר**' הוא ענין הצדיקים ג"כ, וכדאיתא בגמרא רבות "**אמר מר**", ענין של רבי, צדיק, מורה דרך, שאדם משתוקק ומבקש: "**רבש"ע, תגלה לי את הצדיק, שאזכה להתקרב אליו, ולקבל את הלימודים האמיתיים!**" זו כל הבכיה שלו, שיזכה להגיע לידי '**מר**' – לשון '**מרות**', לקבל מרות והדרכה מצדיקים.

'**וירושלים תתן קולה**' היינו קול תורה וקול תפילה; רבינו מסביר באריכות (ליקו"מ ח"ב סי' א) ש'**ירושלים**' זה '**יראה שלם**', שאדם יזכה לצאת מכל התאוות, שבכל התאוות ג"כ גנוז ענין של "**קול ה'**" – הקב"ה קורא לנו! כל המשיכות הללו הנראות אצלנו כתאווה, בעצם זה הכל רק כי הקב"ה קורא לנו, ומסביר רבינו שם שכשאדם זוכה ל'**ירושלים**' – יראה שלימה, אזי אז מתבטלים כל הגשמיות של התאוות הללו, רבינו מזכיר שם תאוות משגל, תאוות אכילה, תאוות ממון, שזה כלליות התאוות, שזהו העניין הנ"ל, שאדם מוצא את ה'**מועד**' בתוך ה'**תשעה באב**' – האבלות, את הגילוי אלקות שיש בתוך ה'חלל הפנוי'!

ומסיימים את הברכה: "כִּי אַתָּה ה' בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ" – פה מונח כל הסוד, שזה ענין

"מאורי אש" הנ"ל בתורה ס"ז, שאם לא זכינו באמת לראות את ה"מאורי אור" – את האור שיש בתוך האש, שזה גרם שהיה את חורבן ביהמ"ק, אבל מיד: "**וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ**" – שהם שני הפכים, שיש את ה"מאורי אש", שאם אדם לא זוכה להשתמש עם זה בדרך הנכון – זה שורף את הכל, אבל "**וּבָאֵשׁ**" – באותו האש, "**אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ**" – הבנין יהיה עם אש קודש, עם האש של הצדיקים, עם ה"מאורי אור" – כלשון רבינו שם.

כי 'אש' זה דבר חיובי – אדם יכול לבשל עם אש, להתחמם עם אש, להאיר עם אש, 'אש' זה אחד מד' יסודות של הבריאה, שעל זה יש את כל הטובות שבאש, אבל אם אין לזה את הצמצום והשמירה הנכונה – זה רח"ל שורף ומכלה את הכל...

אבל כשאדם זוכה, הוא יודע שבתוך ה'חורבן' יש את הסוד של ה'בנין', אז הוא יודע שאמנם "**באש הצתתה**", אבל באותה אש "**אתה עתיד לבנותה**", ואז נראה שכל זה היה רק כדי להאיר לנו.

וממשיכים בסיום הברכה: "**כְּאָמוּר**" – מסיימים את הברכה עם הפסוק (זכריה ב, ט): "**וַאֲנִי 'אֶהְיֶה' לָהּ נְאֻם ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד 'אֶהְיֶה' בְּתוֹכָהּ**" – מזכירים פעמיים בפסוק אחד את "**אהיה**", ופה מונח כל הסוד של הגאולה.

וכבר במצרים, כששלח הקב"ה את משה רבינו להוציא את עם ישראל ממצרים, ומשה רבינו שאל את הקב"ה (שמות ג, יג) "**הִנֵּה אָנֹכִי בָּא וגו' וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵהֶם**", אמר לו הקב"ה (שם, יד): "**אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה**", ומסביר ר' נתן עפ"י הלימוד של רבינו בזה (ליקו"מ ח"א סי' ו) ש'אהי"ה' זה ענין של תשובה: "**רבש"ע, 'אנא זמין למהווי' – עדיין אני רחוק מאד, לא התחלתי אפילו, ואני לא מבין איך להתחיל, אבל אני רוצה! יש לי רצון!**"...

'**אהי"ה**' זה ענין של **רצון**, שזה ענין של **כתר**, שהוא למעלה מכל הספירות, למעלה מן הכל, וכמו בגשמיות, שכתר הוא למעלה מן הראש – יש את ראש האדם, וכל גופו עם איבריו, אבל הכתר הוא למעלה, ולא נכנס בפנים, אלא למעלה מן הראש, וזה ענין רצונות וכיסופים של אדם, שזה סוד התשובה, שאפילו אם הייתי רחוק, אבל **אני אהי"ה – אני זמין מעכשיו!**

ובזה אדם מיד יאמר: "אבל ניסיתי כבר... שמעתי כל זאת, אני יודע מכל זה", ובפרט אדם שזכה באמת לשמוע ולהתעורר וכו', "אבל לא הלך לי"... **אדם צריך לדעת שזה ענין חוזר בכל עת, בכל שעה ובכל רגע! שזה סוד הכתוב "אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה" – עשית כבר התחלה, וזה נמשך קצת זמן – שנה, חודש, שבוע, יום, שעה, אולי רק דקה...**

שמעת וקיבלת התעוררות, אבל פתאום התקררת... אדם אומר "ניסיתי, ולא הלך לי"... אבל אדם צריך לדעת: "אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה" – תמיד! עוד הפעם ועוד הפעם! זה לא חד–פעמי! צריכים את זה תמיד!

ועל כן התגלה הקב"ה דייקא ב"**אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה**", ואמנם משה רבינו אמר "דיה לצרה בשעתה, וכי אומר להם עוד צרות?!" אז אמר לו הקב"ה שיאמר "**אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם**" – רק אחד, אבל מסביר ר' נתן שפה מונח הלימוד לכל אחד ואחד לדעת שלא מספיק פעם אחת! אדם צריך לדעת כבר בפעם הראשונה **להיות מוכן!** זה לא שמובטח לך שיימשך הרצון שלך, ולא תופסק ההתעוררות שלך למשך הרבה זמן, אתה לא מובטח על זה... **אבל אתה 'כן' מובטח, שאם לא תעזוב את הרצון – אתה תגיע! זה אתה כן מובטח!**

זהו סוד הפסוק שעמו מסיימים את ברכת "נחם", שבאמת הברכה הזאת היא ממש ה'מועד' של תשעה באב, כי אומרים אותה אחה"צ – בתפילת מנחה, וחכמינו הקדושים אומרים שמשיח צדקנו נולד בתשעה באב אחה"צ [כן אומר המדרש באיכה], ולא שאדם יגיד "משיח נולד בתשעה באב, בואו נחפש איפה, באיזו עיר"... **לא! זה אצל כל אחד ואחד! אם אתה תחליט בעצמך ש"זהו! מעכשיו אני חוזר בתשובה, ואני יודע שעליי תמיד להתחדש עוד הפעם ועוד הפעם!"** ואני מקיים הכתוב פה "**וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב**" – חומה של אש, **חותם** של **אש** ['חומת' אותיות 'חותם'], שאדם יודע: האש הזאת של הקדושה, היא אצלי תמיד! "**וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ**" – הכבוד שלי יהיה שאני תמיד אהיה בתוכה! תמיד אחדש את עצמי בעניין הזה!

וזו הנחמה הכי גדולה, ובזה חותמים עם הברכה: "**בָּרוּךְ אַתָּה ה', מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֶה יְרוּשָׁלָיִם**", וכאמור, 'ציון' זה הצדיק, שמשם באה הנחמה האמיתית, שהקב"ה מנחם אותנו – "**מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֶה יְרוּשָׁלָיִם**", שזה יהיה בנין ירושלים, וזו תהיה הגאולה השלימה!

ועכשיו אנחנו מבינים קצת את ענין ימי "בין המצרים", שעכשיו אנחנו ביום האחרון של ימי "בין המצרים" – זאת אומרת אכן יש את תשעה באב, אבל היום הוא האחרון מכ"א ימים אלו, ובאמת הרבה שאלו את זה: הרי מובא בדברי רבינו ובכל מקום, שישנם כ"א ימי "בין המצרים", אבל למעשה – ביחד עם תשעה באב זה כ"ב ימים, כי אלו שלושה שבועות, שבהם כ"א יום, עד עתה – ערב תשעה באב, ואח"כ יש את תשעה באב, ומדוע הוא נפרד מאלו כ"א הימים? עפ"י כל הנ"ל מובן מאד, כי על כ"א ימים אלו נאמר (תהלים קב, ז) "**שָׁקַדְתִּי וָאֱהְיֶה כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל גָּג**" – שהעבודה

שלנו בכל הימים האלו זה ענין של **'אהיה'**, שנתחיל **"מעכשיו"** להתקרב אל הקב"ה, "עכשיו? איפה היית כל השנה?!"... **אני לא יודע!** התחיל י"ז בתמוז, ואז "הובקעה העיר", בבית ראשון ובבית שני – חודשים תמוז ואב, בשני חדשים אלו, שאז התחיל המכה שמכאיבה, והתחלת לצעוק "אייי!" ומה עשית כשהתחלת לצעוק והתחלת להרגיש כאב? אם התרעמת "מה זה שמרביצים לי" וכו' "הסתבכתי יותר" וכו' – סימן שלא קיבלת את המסר הנכון, משא"כ אם התחלת להרגיש בעת ש"הובקעה העיר" שיש כזה דבר, ואנחנו במיצר גדול, מהי העצה היחידה? **"רבש"ע, תחזיר אותנו אל שולחנך!"** וכמו שצעק היהודי התמים הנ"ל: "רבש"ע, למה שלא תחזיר אותנו כבר? אנחנו נלך... מדוע אתה צריך להצטער כ"כ ולבכות כביכול וכו'? אנחנו נבוא!"...

זה מה שמזכירים אותנו בכ"א ימים אלו, ומסיימים ביום תשעה באב, שאז באמת יש את כל ההלכות – אומרים קינות, יושבים על הרצפה, אומרים "איכה" וכו', אבל פה יש יחום של היום הזה: **"דאיקרי מועד"**... אחר כ"א ימים אלו, שמקיימים **"אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה"**, מקבלים כזה דבר שהוא **'איקרי מועד'**...

וכאמור בתחילת דברינו, אינני יודע אם יש עוד דבר כזה בכל ד' חלקי שו"ע, בכל ההלכות שיש לעם ישראל, שתהא כזאת סתירה, כזה ענין של 'תרתי דסתרי', **אבל לפי הלימודים של רבינו זה בכלל לא 'תרתי דסתרי', אלא 'הם הם הדברים'! זה אותו דבר! זה הגילוי אלקות שיש בתוך ה'חלל הפנוי'! ואי אפשר להגיע לזה אלא רק באמת אם יש הקדמה של אלו הכאבים, והוא יודע שכל זה הוא קריאה מהקב"ה אלינו, בחי'** (ישעיהו מ, ג) **"קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר" – 'תחזרו אליי'!...**

שאת זה נקרא בעז"ה בהפטרה של השבוע – "שבת נחמו", שהנה כל דיבור שם זה כ"כ נפלא, הרי מהשבוע הזה מתחילין **'שבע דנחמתא'** – שבעה שבועות של נחמה, עד ר"ה בעז"ה, ושם יש את כל הפסוקים המתחילים עם **"נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי"**, וקורין: **"קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ ה' יַשְּׁרוּ בָּעֲרָבָה מְסִלָּה לֵאלֹקֵינוּ: כָּל גֵּיא יִנָּשֵׂא"** וגו'.

ההפטרות שתיקנו לנו חכמינו הקדושים, איתא במסכת תענית שזאת משום שהיתה תקופה שלא היו יכולים לקרוא בתורה, אז תיקנו שיהיו קוראים בנביאים, ותיקנו שיהיו קורין בנביא מעין הכתוב בפרשת השבוע. והנה, ב'שבע דנחמתא' – שבעה שבועות אלו של הנחמה, ההפטרות הן בעיקר מישעיה הנביא, שמדבר על הנחמות של עם ישראל, ואדם צריך לשים על לב מעט מה שאומר; אצל העולם אומרים את הברכות וההפטרה בשקט וכו' ובקושי שומעים וכו', אבל צריכים לשים לב

לנאמר, זה לא כ"כ ארוך, אלא כמה פסוקים, וצריכים להקשיב ולשים לב למה שאומרים.

ובהפטרה זו קורין "**קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ ה'**" – תפנו את הדרך! כולם חוזרים! "**וְנִגְלָה כְּבוֹד ה' וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִּי ה' דִּבֵּר**", "**קול קוֹל אֹמֵר קְרָא וְאָמַר מָה אֶקְרָא**" וגו', "**עַל הַר גָּבֹהַ עֲלִי לָךְ מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלָם**" – גם פה מוזכר "**מבשרת ציון**" ו"**מבשרת ירושלים**", שזה מה שדיברנו לעיל.

זהו ה'**מועד**' שיש בתוך ה'**חורבן**', שהוא הגילוי אלקות הכי גדול שיש בתוך ההסתרה הכי גדולה, וזה ענין יום תשעה באב.

וממילא עכשיו מובן הקשר לפרשת השבוע, שתמיד תשעה באב יוצא בפרשת ואתחנן – ואח"כ "שבת נחמו"; איך מתחילה הפרשה? משה רבינו מתפלל להקב"ה, שהנה היתה גזירה שלא ייכנס לארץ ישראל, אבל "**וָאֶתְחַנַּן אֶל ה' בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר**", ובמילה '**ואתחנן**' מונח המובן של '**חנן**' ו'**ניחום**', ומהו הניחום הכי גדול? ענין של תפילה ובקשה, שאדם יודע שאין לו שום עצה אחרת! את ה'**חורבן**' הזה להפוך ל'**חרב**' התפילה! ולבקש המון את הקב"ה "איך אני יכול לצאת פעם ולתמיד מכל הבלבולים שלי, אני מרגיש שאני ממש אסור בבית האסורים!"...

אדם רצה כבר כ"כ הרבה פעמים להתחיל, הוא מקבל התעוררות, הוא שומע ומתלהב מאד מאד עם חשק וברען וכו', אבל "לא הולך לי"... והוא חוזר מיד אל הבלבולים שלו – "אבל למה אני ככה", הוא חוזר אל הישות שלו: "אבל **אני** ככה, **אני** ככה, **אני** ככה"... **<u>אנחנו צריכים פעם ולתמיד לבטל את הישות הזאת!</u> לא למחוק את ה'אני' הזה, אלא להפוך קצת את האותיות, את ה'אני' להפוך לְ'אַיִן', כי אם אתה מוחק את ה'אני' לגמרי – הכל חרוב, ומה פעלת?... תיקח את ה'אני' הזה ותהפוך אותו ל'אין' – "אֲנִי אַיִן" אזי אז נושעת! תזכה להגיע לכזאת בחינה של** (תהלים קכא, ב) "**מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי**" – **מֵהָ'אַיִן' הזה יָבֹא עֶזְרִי... כל זה אם תוכל להגיע ל'אין' הזה – אני לא–כלום!**

תפסיק עם כל החשבונות של "אני רב; אני ראש ישיבה; אני עשיר; אני גיבור", לכל אחד יש את המחשבות שלו, שלפעמים באמת זה לְשֵׁם שָׁמַיִם, כי לפעמים יש לאדם איזה מעמד שעל ידו הוא פועל ומקרב אנשים ועוזר לאנשים וכו', אבל עדיין ה'**אני**' הזה נמצא שם, שזה גורם לו את כל התסכול שלו – "**אני** ככה וככה, ועכשיו זה לא הלך לי"... **<u>ה'אני' הזה גורם את כל החורבן!</u>** אבל אם יש איזו דרך ואפשרות להפוך את

ה'אני' הזה לְ'אַיִן' – **האדם הזה כבר נושע**, כי איפה שאני נמצא, איפה שאני גר, איזו פרנסה יש לי, והבית שלי, **בחכל** אני מוצא את הקב"ה, ולא גורם ח"ו שהבית ייחרב, ואין "אני ככה; אשתי ככה; בעלי ככה" וכו', אנחנו 'אַיִן'! כולנו 'אַיִן' – כולנו נכללים ב'**אין**–סוף'!...

זו המתנה של "**וָאֶתְחַנַּן אֶל ה' בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר**", איזו '**עת**'? אומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' צט): **בכל עת!** אתה מרגיש התלהבות? אתה מרגיש קרירות? עם ברען? בלי ברען? עם דביקות? בלי דביקות? **זה לא משנה!** אלא "**בָּעֵת הַהִוא**" – במקום שעכשיו אני נמצא בו, אני מתפלל!

והמילה 'הַהִוא' אמנם כתובה עם ו', אבל הקריאה היא עם האות י' – "הַהִיא", שזה אותיות השם הקדוש שממנו דיברנו: שֵׁם '**אהי"ה**'. כי הדרך איך להגיע לסוד הזה הוא ע"י "**ואתחנן אל ה'**" – בכל עת ובכל מקום!

אדם צריך לדעת את זה: אנחנו מקורבים לרבינו, ורבינו הוא זה שגילה לנו את כל הסודות האלו, ואמר ונתן לנו 'מרשם', ואם לא ניקח את ה'מרשם' הזה, אנחנו אמנם יכולים לקיים הרבה דברים טובים, אבל רבינו נותן לנו 'מרשם' שאותו מוכרחים!

עפ"י רוב, עם התרופות שלוקחים – מוכרחים ליקח מעט מים, אדם יכול להגיד "אולי המים זה הרפואה"... התרופה היא הרפואה, אבל בלי מים זה לא ילך... **רבינו נותן לנו המון תרופות, אבל המים זה ענין של תפילה!** "שִׁפְכִי כַמַּיִם לִבֵּךְ נֹכַח פְּנֵי ה'" (איכה ב, יט) – רבינו גילה לנו שכל התרופות האלו מוכרחות ללכת עם מימי תפילה, וכדברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' סב): **ללחלח את הגרון, כי הגרון צרוד ויבש, וצריכים ללחלח את הגרון, וזה נעשה ע"י התפילה! אי אפשר להתחמק מזה!**

רבינו ציוה כמה פעמים שיהיה לאדם שעה התבודדות ביום, ואשרי אדם שבאמת לא מטעה את עצמו, וזו המטרה שלו, זה היעד שלו להגיע! אם אדם מרגיש שהוא עדיין לא אוחז בזה – תתחיל עם חמש דקות! אבל לא שאדם יתבודד חמש דקות וירגיש "שזהו, יצאתי ידי חובתי"... זה אסור להגיד! ישנה שיחה נוספת שאמר רבינו: "רצוני שיהיה לאדם כל היום כולו התבודדות", איך זה מסתדר ביחד? הנה כאמור אמר רבינו שיהיה לאדם שעה התבודדות, מה ענין ה'שעה' הזאת? לא מעמיסים על אדם יותר ממה שהוא יכול, אבל יש לו מטרה: "אני יודע שזה צריך להיות דבר קבוע אצלי!"... **קבוע!** ולפעמים הוא ממש מרגיש שהוא 'מתפוצץ'... **אבל הוא עקשן!** רבינו רצה שנהיה עקשנים בעבודת ה', וכך בהתבודדות! וכי מוכרחים לשבת על כסא כל הזמן הזה?

עכשיו יש לי זמן שאני לבדי עם הקב"ה – לפעמים אני יושב, לפעמים אני הולך, מטייל, לא משנה היכן אני, זה אצלי חוק ולא יעבור!

ובזה זוכה ל"וָאֶתְחַנַּן אֶל ה' בָּעֵת הַהִוא" – 'ההיא' הוא שם 'אהי"ה', כי זה יתן לאדם את הכח לעבור על הכל!

ומה משה רבינו ביקש? "אֲדֹנָ–י יְ–ה–וִ–ה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ וְכִגְבוּרֹתֶךָ" – אדם לא יודע על מה יתבודד להקב"ה: **תן תודה!** זכית למשהו בחיים שלך? תחפש איזו נקודה טובה להודות עליה! ובפרט אם זכית כבר לבוא לרבינו, אתה יודע כבר מצדיק כזה, חסר לך על מה להודות?! הרי אתה 'כן' יודע איפה היית מקודם! אתה 'כן' מבין באיזה "מדבר שממה" וחורבן היית, וכי חסר לך על מה לתת תודה להקב"ה?!...

ובזה מתחיל משה רבינו, אדון כל הנביאים, דבריו אל הקב"ה: "אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ" וגו', וזה בבחינת 'הַחִלּוֹתָ', אני רק **מתחיל** לספר מ"**גדלך**" ומ"**ידך החזקה**"...

והסיום של התפילה הוא ענין האמור של תשעה באב 'דאיקרי מועד': "אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן" – משה רבינו מבקש שיזכה לראות את "הארץ הטובה", שיזכה לראות את ארץ ישראל, שהים מקום של אמונה, של תשובה, של תפילה, של ניסים; זה ענין של "**הארץ הטובה**", והמילה 'הַטּוֹבָה' כתובה בכמה מקומות בלי ו' – "הַטֹּבָה", שזה ג"כ מספר **כ"א** כמנין השם 'אהי"ה', שזה ארץ ישראל, שהוא מקום של גילוי שכינה, שאדם זוכה לחזור בתשובה!

ומבקש משה רבינו שיזכה לכל הפחות לראות את ארץ ישראל, ובאמת הקב"ה נתן לו שאלתו, שאמנם הוא לא נכנס, אבל הוא ראה את ארץ ישראל, ומה הוא אומר? "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן", אומרים חכמינו הקדושים (מובא ברש"י על המקום): "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה" – **זה ירושלים; "וְהַלְּבָנוֹן" – זה בית המקדש;** וזהו הקשר לענייננו, שלכן קורין זאת תמיד בשבוע שחל בו תשעה באב, ואח"כ "שבת נחמו", שמשה רבינו ביקש כבר אז שרוצה לראות את "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן" – שזו ירושלים וביהמ"ק.

וכאן ישנו דיוק מאד חזק [עדיין לא מצאתי מי מדבר על זה, ואולי מישהו ימצא את זה]: מה נכנם פה המילה "**הזה**"? הרי משה רבינו מדבר אל הקב"ה ומבקש שיזכה לראות את ארץ ישראל, ואת ירושלים – "הָהָר הַטּוֹב", וכן "וְהַלְּבָנוֹן" – שזה ביהמ"ק, ומהו שנכנם שם "הַזֶּה"? שזה נשמע כאילו משה רבינו מצביע ואומר: "ההר הטוב **הזה** והלבנון", מה העניין בזה?

עפ"י כל האמור מובן שפיר: הקדושה הגדולה של **ירושלים – יראה שלם**, שזה בנין ביהמ"ק, ואמנם עדיין לא בנוי ביהמ"ק בגשמיות כשמשה רבינו אומר את זה, אבל הצדיקים – משה רבינו מצביע ואומר: "**הָהָר הַטּוֹב** 'הַזֶּה' **וְהַלְּבָנוֹן**", להורות שזה נמצא! 'הזה' הוא כמנין 'טוב', היינו שמשה רבינו כבר מלמד אותנו בתפילתו שמסר לנו לדורות עולם, שאדם יגיד תמיד "**הזה**", אפילו שזה נראה לעינינו "**הַר צִיּוֹן שָׁשָׁמֵם שׁוּעָלִים הָלְכוּ בוֹ**" (איכה ה, ח), זה קיים!

ובזה נבין היטב את הגמרא (סוף מסכת מכות), שהתנאים הלכו ביחד עם ר' עקיבא ליד מקום המקדש, וראו שועלים יוצאים מביהמ"ק [כמו בימינו שיש את הערבים ימ"ש], וכולם בכו והצטערו, ור' עקיבא שוחק; שואלים את ר' עקיבא: "מדוע אתה שוחק? חורבן ביהמ"ק, איזה צער זה, שועלים יוצאים ממקום המקדש"...

עונה להם ר' עקיבא: "אתה שואלים מדוע אני שוחק? אם ראיתי בעיניי את נבואת החורבן – איך שכל הנביאים התנבאו על זה, והתקיים בדיוק כל דבריהם, זו הנחמה! אני יודע שכך יתקיימו כל ההבטחות של בנין ביהמ"ק, ותהא נחמה שלימה!"...

זה הסוד של תשעה באב, שמצד אחד בו היה החורבן, מאידך '**איקרי מועד**', ועל כן ר' עקיבא שוחק, ולכאורה לא מבינים אותו מדוע עושה כך, אבל הוא רואה פה גילוי אלקות, שאם אתה רואה באמת את החורבן – אתה תראה את הבנין!

וזהו "**ההר הטוב** 'הזה' **והלבנון**" – משה רבינו מצביע: ההר הטוב – ירושלים, והלבנון – זה ביהמ"ק; וכל המפרשים מסבירים '**לבנון**' שהוא לשון של '**ליבון**' – שמלבין עוונותיהם של ישראל, שאם אדם זוכה להתחבר קצת לבנין ביהמ"ק, שיש לו דעה, והוא יודע שהקב"ה נמצא פה, ולא מגרשים אותנו ע"י מכות "לך מפה! אני לא רוצה לראות אותך", אלא זה "**לך מפה", אבל "אני כן רוצה לראות אותך!"**... – מצד אחד אני מוכרח לתת לך סילוק, כדי שתבין שעליך להתעורר, ולא שאתה מרגיש מאד נעים והכל בסדר... זורקים אותך, אך כמו שהתנא ר' יוסי אמר (ברכות שם) ששמע איך שהקב"ה מצטער על כך, אבל אנחנו מבינים שזה רמז ש"**אני כן רוצה לראות אותך**"...

איך תראה אותי? **תרבה הרבה בתפילה! תמצא את ה'בנין' שיש בתוך ה'חורבן'! את ה'גילוי אלקות' שיש בתוך ה'חלל הפנוי', ואז יהיה כאילו נבנה ביהמ"ק בימיך, ואתה תצטרף לבנין הקדוש יהיה במהרה בימינו, שע"י התפילות שלך – תעורר את עצמך, ועוד נשמות ישראל, לחזור בתשובה, וכך נזכה בקרוב לבנין**

ביהמ"ק, בביאת המשיח, בנחמת ציון וירושלים, בגאולה השלימה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לע"נ האישה הכשרה הצדקת
מרת חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע"ה, ולע"נ הרה"ח ר' בנימין בייניש בן ר' יחזקאל שרגא ז"ל

להצלחת בנימין בן אהרן נ"י וכל משפחתו, ולהצלחת ליאור אורי בן אלישבע נ"י וכל משפחתו, וכל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ"י
הילד ישי בן סילקא יעל נ"י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ"י
נעמי מרים בת חוה תחי'
סילקא יעל בת אביבה תחי'

ולע"נ ר' שלמה חנוך חרש ז"ל בן ר' ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע"ה, ר' יעקב דוד בן אברהם ז"ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע"ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט"א. לע"נ אליעזר שלמה ז"ל בן בנימין שיבלחט"א. לע"נ אהרן בן שלמה ז"ל. והילד יהונתן ז"ל בן אושרה דינה תחי'. ולע"נ מיכל רונית ע"ה בת שרה ויצחק.

וכן לעילוי נשמת האשה הכשרה מרת סיון בת אליהו ע"ה
[נדבת בנה נחמן נתן נ"י]

***

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון "אשי ישראל" בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

***

לתרומת עבור הגיליון - לרפואה, הצלחה וכדו', ניתן לפנות לטלפון: 052-7691732

***

כנסו לאתר 'ברסלב שלי' breslevsheli.co.il